

In explanationem libri psalmoz Diui Aurelij Augustini: p̄fatio Incipit.

Quoniam non solum diuine ueritatis hinc ne philosophie ueritas doceat: nihil frustra et sine causa siue in dei siue in nature operibus esse factum: non parum eorum alios qui singulorum rationem factorum conati sunt reddere questio pulsauit: Cuius rei causa et ad quid homo perditus sit. Ad quam dissoluentiam et si multorum philosophorum ingenia sollicitate ac plurimum laborauerint: nullus eorum tamen ueram integramque rationem reddere potuit. Quo factum est: ut a recto ueritatis tramite deuiantes: in varios inexcusabilesque errores inciderint. Nec mirum. Qui enim rationem sui ignorabatur: quo pacto cuiusuis alterius rationem scire poterat? Diuina autem scriptura ab hominis perditore inspirata: sola summam perfectionem factionis ipsius causam in lucem produxit.

Prover. 16. Non modo generale qua dominus omnium uniuersa propter se operatus est: sed et in specie officii sui rationem: dignitatem: finemque demonstrans. Ita enim scriptum est: Deus de terra creauit hominem: et secundum imaginem suam fecit illum. Et paulo post. Posuit oculos ipsorum super corda illorum ostendere illis magnalia operum suorum: ut nomen sanctificationis collaudent: et gloriari in mirabilibus illius: ut magnalia enarrarent operum eius. Quorum omnium hec summa est: Bene idcirco hominem talibus condidisse: ut esset qui operum eius intelligeret: qui prudentiam disponendi: rationem faciendi: uirtutem assumendi: potentiam seruandi: sapientiam gubernandi: clementiam benefaciendi: et sensu admirari et uoce enarrare atque collaudare posset: hoc est: ut deum factorem coleret. Quoadmodum itaque factus est aduersus propter hominem ut ei seruiret: ita homo factus est propter deum ut ei seruiret. Sic ergo aduersus idcirco factus est: ut fieret homo. Homo uero ideo factus est: ut deum factorem suum agnosceret: Non agnosceret: ut amaret et coleret: Non amaret et coleret: ut beatam immortalitatem pro mercede laboris caperet. Ideo autem primo beate immortalitatem afficeret: ut illis effectus angelis: summo et immortalis deo impetuum seruiret: et esset regnum eternum ipsi deo. Hec est summa reus: Hoc arcanum dei: Hoc constitutionis mundi mysterium. Hec conditi hominis ratio. Hic uniuersorum cardo. Hoc qui nescit: si ipse homo sit nescitur. Hoc si per se tenuissent: in totum tantum uarios tamque periculosos errores lapsi non fuissent. Hanc denique perditionis sue rationem ut homo iugiter teneret: in preceptum sibi posita

est: sancto legislatore Moyse attestante: et Iudaicum populum ita commoneat: Et nunc inquit: Quid dominus deus tuus petit a te: nisi ut timeas dominum deum tuum: et ambules in uisibus eius: et diligas eum: ac seruias domino deo tuo in toto corde tuo: et in tota anima tua: custodiasque mandata domini: et ceremonias eius quas ego hodie precipio tibi: ut bene sit tibi: Et post pauca. Secundum deum tuum inquit timebis: et ei soli seruias. Neque istud pretereundum est: quod eadem quoque de causa non solum perditus est homo: sed et hominis perditore factus est homo: Zacharia pariter precursoris domini spiritus sancto repleto: ita inter cetera uaticinante et dicente: Iurasti quod iurasti ad Abraham patrem nostrum daturum se nobis: Et sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamur illi: In sanctitate et iusticia coram ipso: omnibus diebus nostris. Ecce testimonio tanti prophete: idcirco etiam deum propter hominem hominem factum: uno et homini seruuisse: ut et homo dignam sibi seruitutem rependeret. Indicta autem homini seruitus licet multiphase interpretari multis variisque modis deo creatori exhiberi possit: nihil tamen aliud est quam debitum deo cultus: et hic non aliud quam deuota ipsius laudatio. Summus enim (Lactantio firmiano teste) colendi ritus est: ex ore iusti hominis ad deum directa laudatio. Que tamen ipsa: inquit: ut deo sit accepta: et humilitate et timore et deuotione maxima opus est. Neque quis forte integritatis et innocentie fiduciam gerens: tumoris et arrogantie crimen: incurrat: eoque facto gratiam uirtutis amittat. Quis et sanctus Moyse postquam commemoratum expressit preceptum: subiicit: Ipsi adhibebis: Ipse est laus tua: hoc est quem solum laudare debes. Hec est uera religio: hec recta pietas: hec debita deo seruitus. Hoc est acceptabile iugeque sacrificium: quo colitur: placari: honorificari: et glorificari uult deus: ipso per prophetam prestante: et dicente: Imola deo sacrificium laudis: et redde altissimo uota tua: Et in calce eiusdem uaticinii: Sacrificium inquit laudis honorificabit me: et illic iter quo omnidam illi salutare dei. Uerum: quis ad hanc seruitutem omnes homines teneant: quosdam tamen dominus elegit: a quibus precipue et specialiter colitur atque laudari uoluit: ut in ueteri testamento populus Israeliticus: ad quem Moyse ita locutus es: Te elegit dominus deus tuus: ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram. Et iterum post multa. En dominus inquit elegit te hodie: ut sis ei populus peculiaris: si cut locutus est tibi: et custodias omnia precepta

Deut. 10.

Ps. 49.

Deut. 7.

Job. 16.

Prefatio

Al^o: et faciet te excelliorē cūcū gētibus: q̄s creauit i laudē z gloriā suā: vt sis p̄pls sanctus dñi dei tui. Sic z in nouo testamēto pplum christianū ad sui laudē z gloriā singulariter elegit: Ap̄lo Ephesijs hoc scribēte: z ob id deū b̄ndicēte z laudāte: Benedictus inq̄t deus z pater dñi n̄ri Jesu christi: qui b̄ndixit nos in oī b̄ndictione sp̄iali in celestib⁹ in christo: sicut elegit nos in ipso an̄ m̄sdi cōstitutionē: vt essem⁹ sancti z immaculati in p̄spectu ei⁹ in caritate. Qui p̄destinauit nos in adoptionē filioz p̄ Jesū Christū: in ipm̄ fm̄ p̄positū volūtatis sue: in laudē gloriē gr̄e sue. Itē quēadmoduz in veteri testamēto ex electo p̄plo subelegit sibi dñs filios Leui qui speāliter sibi i ministerijs tabernaculi seruiret: fm̄ q̄ ad Barō locutus est: Ego inq̄t dedi vobis fratres vestros leuitas de medio filioz israel: z tradidi donū dñi: vt seruiāt in ministerijs tabernaculi ei⁹. Quos postea rex Dauid instituit vt starēt mane ad cōsistendū z canendū dñi: similisq̄ ad vesperā. zc. Sic si mili mō in nouo testamento ex p̄plo christiano subelecti sunt clerici z sacerdotes: vt illi specialiter dñi seruiāt: z virtutes ei⁹ enarrando: eū laudēt z colāt. Qd̄ Petri ap̄lorū principis auctoritate cōprobat: ad eos sic scribētis. Vos autē genus electū: regale sacerdotū: gens sancta: p̄pls acq̄sitionis: vt virtutes annūciētis ei⁹ qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumē suū. Et sicut filij Leui certis t̄pibus z horis laudib⁹ diuinis deuoti⁹ insisterāt: ita z clerici debent. Nā z clerici a sorte dicti sūt: eo q̄ sint de sorte dñi: ip̄sum p̄ sorte z hereditate sua cū filijs Leui ip̄pctū possessuri: dñi modo hic debito cultu z digna laudatione ei seruiant. Illud p̄terea p̄sideratione dignuz est: nec mysterio caret: q̄ cū tota scriptura diuinitus inspirata: ad dei laudē z gloriā ordinata z p̄cepta sit: Tota etiā hōi ad ei⁹ doctrinā z p̄solationē tradita: Tota deniq̄ diuinis laudib⁹ plena: vniuersa a quib⁹ debita dei laudatio sumi p̄t inducēs: omnēq̄ laudādi formā atq̄ rationē exponēs: sancta tñ ecclia q̄busdā scripturū specialit⁹ atq̄ frequēt⁹ in diuino cultu vti voluit. Nā sicut ex vtriusq̄ testamēti p̄pls dñs q̄sdaz specialit⁹ elegit: vt sup̄ius expositū ē: ita z ex vtriusq̄ testamēti scripturū: quāsdā specialiter in cultu suo voluit frequētari: vtpote ex veteri testamēto libzū psalmoz: hac p̄sertim ratiōe vt docto Dionysio placet: qz

Prologus

psalmi p̄ modū laudis cōprehēdit q̄cqd̄ in sacra scriptura p̄tinetur. Cū z hic psalmozū liber registrū est totius sacre scripture: z cōsumatio totius theologice pagine. Quē z subsequēs Diui Augustini n̄ri p̄logus innumeris pene p̄conijs cōmendat z extollit. Hunc libzū sacer canon inter cetera q̄ sacerdotibus ad sciendū necessaria sūt: discendū cōmonet. Cū enī intelligēter deo psallendū sit: quō debite deo psallere p̄r: qui qd̄ psallat ignorat: Zubet nāq̄ sanctus psalmista n̄r: vt psallentes deo intelligēter psallāt. Qm̄ rex inq̄t oīs terre deus: psallite sapiēter: hoc ē intelligēter: vt alia littera habet. Quia vero hic liber tot z tā p̄fundis mysterijs plen⁹ est: vt a nemie sine reuelatiōe vel docto interp̄te possit intelligi: Ea de re magn⁹ ille doctor Augustin⁹ noster: deuotissim⁹ dei cultoz: aīarūq̄ salutis zelatoz ardētissim⁹: illi⁹ explanationi vigilātū studio insudauit: clausa queq̄ referās: abscondita reuelās: mysteria pandēs: obscura dilucidans: dubia definiēs: vitia detestās: virtutes extollēs: supplicia cōminās: p̄mia pmittēs: pusillanimes p̄fortās: p̄sumētēs deterrēs: p̄scuerātes coronans: ita vt nemo q̄ diligēter legerit: absq̄ fructu discedat. Huius igit⁹ op̄i studiū impēdāt: illud frequēter legāt: illi⁹ sensū teneāt: oēs q̄ in sorte dñi vt illi⁹ debita seruitute laudēt z glorificēt: electi sūt: ne negligētes z ignari illā diuie cōminatōis vltionē experiat: Quia tu scientiā repulisti: repellā te ne sacerdotio fungar⁹ tibi: Et istā adhuc terribiliorē: Bixi semp: hi errāt corde: Ipsi nō cognouerūt vias meas: q̄bus iuravi in ira mea: si intrabūt i requiē meā: Et ita p̄tē suā habituri sint cū hypocritis: Quin pot⁹ itelligētes z tenētes rationē q̄ p̄diti sūt: p̄ditore p̄ sorte hereditatē sue possideāt: laudēt: z glorificēt: in secula seculoz Amē.

Explicit prefatio.

Diui Aurelij Augustini Hipponensis episcopi: in libzū psalmozū p̄logus feliciter incipit.

Om̄is scriptura diuinit⁹ inspirata: vtilis est ad docendum: Ac ipsa de causa a spiritu sancto p̄scripta est: id ē: vt veluti ex cōmuni quodā sanitate fontē omnes nobis ex hac remedia p̄p̄rijs pas

Ps. 46.

Deo. 4.

Ps. 94.